

**Notă informativă la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Regulamentului
Parlamentului nr.797-XIII din 2 aprilie 1996**

1. Temeiul inițierii procesului de elaborare și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de lege pentru modificarea și completarea Regulamentului Parlamentului a fost elaborat în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 28 din 22 decembrie 2011 privind controlul constituționalității Legii nr. 184 din 27 august 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. În baza Hotărârii menționate supra, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională Legea nr. 184 din 27 august 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, adoptată prin procedura de angajare a răspunderii Guvernului în fața Parlamentului, în conformitate cu art. 106¹ din Constituția Republicii Moldova. În același timp Curtea Constituțională a specificat că procedura prin care a fost aprobată Legea în cauză este contrară prevederilor art. 106¹ din Legea Supremă, combinate cu art. 7, 60 și 66 din Constituție.

În cele din urmă, în contextul Hotărârii menționate în Adresa sa, Curtea Constituțională a atras atenția asupra necesității modificării și completării Regulamentului Parlamentului în corespundere cu revizuirea Constituției operată prin Legea nr. 1115-XV din 5 iulie 2000, în scopul reglementării clare a procedurilor de angajare a răspunderii Guvernului în fața Parlamentului și a delegării legislative.

Subiectul vizat este modul de reexaminare a actului legislativ adoptat prin procedura de angajare a răspunderii, în cazul în care șeful statului, la etapa promulgării, solicită reexaminarea respectivă, în special în perioada în care Parlamentul nu se află în sesiune sau în cazul în care Parlamentul, din diferite motive, nu se convoacă în ședințe plenare o perioadă mai îndelungată, fapt ce compromite respectarea principiului celerității care stă la baza procedurii angajării răspunderii.

Pentru a identifica o eventuală soluție la circumstanțele invocate, a fost studiat cadrul legislativ național, practica constituțională în domeniu, precum și legislația altor state (România, Franța, Italia).

Dacă ar fi să facem o prezentare scurtă a practicii legislația cărora a fost studiată, în speță la subiectul - reexaminarea actului legislativ adoptat prin procedura de angajare a răspunderii, în cazul în care șeful statului, la etapa promulgării, solicită reexaminarea respectivă, relevăm că:

- în România, conform prevederilor art. 114 alin. (4) din Constituția României,), în cazul în care Președintele României cere reexaminarea legii adoptate potrivit alineatului (3j), dezbaterile acestea se va face în ședință comună a celor două Camere. Procedura de examinare a obiecțiilor Președintelui și finalitatea acestei proceduri este reglementată de art. 56 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 4/1992 privind Regulamentul ședințelor comune ale activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, care prevede:

Art. 56. - (1) Președintele României are dreptul. înainte de a promulga legea, să solicite ambelor Camere, printr-o cerere motivată, o nouă deliberare asupra legii sau a unor articole din lege adoptate în ședința comună a celor două Camere. Cererile de reexaminare a legii adoptate în ședințe comune se trimit spre dezbateri comisiilor sesizate inițial în fond. Cererile de reexaminare a legilor pentru care Guvernul și-a angajat răspunderea se trimit, spre dezbateri, comisiilor în a căror competență intră materia reglementată de respectivele legi.

După reexaminarea legii sau a articolelor în cauza, potrivit procedurii legislative, cele două Camere ale Parlamentului, în ședință comună, se pronunță asupra obiecțiilor cuprinse în cererea Președintelui României; ele se adoptă cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților și senatorilor în cazul legilor constituționale, cu votul majorității deputaților și senatorilor în cazul legilor organice și cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți în cazul legilor ordinare.

(2) În cazul în care obiecțiile cuprinse în cererea de reexaminare formulată de Președintele României sunt adoptate, parțial sau în totalitate, legea, după votarea sa în ansamblu, se trimite spre promulgare în noua sa redactare.

(3) Dacă obiecțiile cuprinse în cerere sunt respinse, legea, după votarea sa în ansamblu, se trimite spre promulgare în redactarea inițială.

Luînd în considerație faptul că Legiuitorul român a reglementat în alin. (1) al art. 56 situația și posibilitatea restituirii pentru reexaminare inclusiv a legilor adoptate în procedura asumării răspunderii Guvernului în fața Parlamentului, se deduce că toate celelalte norme din art. 56 privind examinarea obiecțiilor Președintelui, adoptarea deciziilor asupra acestora și votarea în ansamblu a legii se aplică și legilor adoptate în procedura asumării răspunderii;

- Franța - Constituția franceză (1958) reglementează pentru prima dată în cadrul național francez procedura angajării răspunderii Guvernului în fața Parlamentului, drept rezultat al instabilității guvernamentale ce a generat criza parlamentară a celei de-a Patra republici franceze. Astfel, art. 49 descrie în procedura conform căreia Primul-ministru, după consultarea Cabinetului de ministru, poate angaja răspunderea Guvernului în fața Adunării Naționale, categoriile de legi pentru care este aplicabilă procedura în cauză și frecvența acestor acțiuni de asumare a răspunderii. Conform acestui articol nu este reglementată o procedură de consultare a legii referitor la care Guvernul își asumă răspunderea cu Adunarea Națională, indicîndu-se doar că legea se consideră adoptată, dacă nu este votată o moțiune de cenzură împotriva Guvernului, moțiune care poate fi votată doar după 48 de ore de la depunerea ei. Astfel, procedura promulgării legilor rămîne să fie reglementată în ordine generală de art. 10:

articolul 10. Președintele Republicii promulgă legile în termen de cincisprezece zile de la transmiterea către Guvern a legii definitiv adoptate.

Înainte de expirarea acestui termen, Președintele Republicii poate solicita Parlamentului o nouă dezbatere pe marginea legii respective sau a unora dintre articolele sale. Această nouă dezbatere nu poate fi refuzată. "

- Italia - Constituția Italiei (1947), reglementează în art. 77 că:

„ Guvernul nu poate, fără propunerea Camerelor, să emită decrete cu valoare de lege ordinară.

Atunci cînd, în cazuri extraordinare de necesitate și urgență, Guvernul adoptă, sub propria responsabilitate, măsuri de prevedere provizorii cu valoare de lege, trebuie ca în aceeași zi să le prezinte pentru schimbare de către Camere, chiar dizolvate, sunt convocate expres și se reunesc timp de 5 zile.

Decretele pierd din eficacitate chiar de la început, dacă nu sunt transformate în lege timp de șaiszeci de zile de la publicarea lor. Camerele pot în același timp să reglementeze prin legi raporturile juridice pe baza decretelor netransformate. "

Promulgarea legilor este reglementată de art. 73 din Constituția Italiei și prevede că legile se promulgă de Președintele Republicii timp de 30 de zile de la aprobare. Dacă camerele, prin majoritate absolută a membrilor ei, declară procedură de urgență, legea este promulgată în termenul stabilit de ele. Publicarea legilor are loc imediat după promulgarea lor. Articolul 74 din Constituția Italiei statuează că Președintele Republicii poate, înainte de a promulga legea, printr-un mesaj motivat, să ceară camerelor o nouă reexaminare a legii.

În practica națională expuneri referitoare la procedura de angajare a răspunderii Guvernului în fața Parlamentului pot fi regăsite în Hotărîrea Curții Constituționale nr. 28 din 22 decembrie 2011 privind controlul constituționalității Legii nr. 184 din 27 august 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Sesizarea nr. 28a/2011). Cu toate acestea, nici Curtea, însă nu s/a expus asupra subiectului examinat.

2. Principalele prevederi ale proiectului

Proiectul prevede completarea art. 117 și 119 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996.

Astfel, art.117 alin.(1) se completează cu următoarea propoziție: „Moțiunea de cenzură depusă în legătură cu angajarea răspunderii Guvernului se examinează în termen de 24 de ore după expirarea termenului prevăzut de art. 106 alin. (2) din Constituție.”

Prin urmare, Moțiunea de cenzură asupra activității Guvernului se supune dezbaterii în prima zi de ședință plenară a săptămînii următoare datei depunerii. Moțiunea de cenzură depusă în legătură cu

angajarea răspunderii Guvernului se examinează în termen de 24 de ore după expirarea termenului prevăzut de art. 106 alin. (2) din Constituție. ” .(Inițiativa de exprimare a neîncrederii se examinează după 3 zile de la data prezentării în Parlament.).

Articolul 119, se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul în care Parlamentul nu se află în sesiune ordinară, președintele Parlamentului, în termen de o zi de la prezentarea hotărârii Guvernului prin care s-a declarat angajarea răspunderii Guvernului, adresează Biroului permanent al Parlamentului cererea privind convocarea unei sesiuni speciale, în condițiile art. 37 alin. (2)-(4) al prezentului Regulament.

(2²) Chestiunea privind angajarea răspunderii Guvernului se examinează în ședința imediat următoarea zilei în care hotărârea Guvernului privind angajarea răspunderii a fost depusă în Parlament. Prim-ministrul prezintă personal în cadrul ședinței în plen a Parlamentului programul, declarația de politică generală sau proiectul de lege asupra căruia Guvernul și-a angajat răspunderea, după care ședința se suspendă pentru 72 de ore, fără a fi posibile dezbateri în plen.”;

Iar alineatul (3) va avea următorul conținut:

„(3) În interiorul acestui termen cel puțin 1/4 din numărul deputaților aleși pot depune o moțiune de cenzură Guvernului, care trebuie să vizeze angajarea răspunderii Guvernului. Dacă moțiunea de cenzură depusă este respinsă, programul, declarația de politică generală sau proiectul de lege se consideră adoptate și devin executorii pentru Guvern.”

Amendamentele în cauză vin să aducă un plus de valoare și de claritate în procedura angajării răspunderii Guvernului în fața Parlamentului, stabilind exact limitele de timp ce urmează a fi respectate în cadrul procedurii anterior menționate.

3. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu implică alocări suplimentare din bugetul de stat.

Viceministru

Nicolae EȘANU